

ESTRUCTURA ECONOMICA II (ESPANYA)

PROGRAMA

CURS ACADEMIC 1993 - 1994

3er Curs General Tarda

PROFESSOR: LLUIS JOVELL

DEPARTAMENT D'ECONOMIA APLICADA

U. A. B.

PRIMERA PART. DESENVOLUPAMENT I CRISI ECONOMICA.

Tema 1. L'auge econòmic. (1961 - 1973).

- 1.1 Antecedents historis. El model autarquic.
- 1.2 La planificació del desenvolupament.
  - 1.2.1 El Pla d'Estabilització de 1959.
  - 1.2.2 Estructura productiva dels anys 60.
  - 1.2.3 Les hipotèques del model de creixement.

Tema 2. La crisi econòmica (I): 1974 - 1977.

- 2.1 Causes i caracter diferencial de la mateixa.
- 2.1 La resposta econòmica del capitalisme corporatiu i la problemàtica de la transició política.

Tema 3. La crisi econòmica (II) i el procés d'ajustament de l'economia: 1978 - 1985.

- 3.1 La naturalesa industrial de la crisi.
- 3.2 Democràcia, estabilització econòmica i política de rendes.
- 3.3 Política monetària vs. política de rendes en la transició.
- 3.4 Creació de l'instrumental fiscal i monetari.
- 3.5 Les bases econòmiques i financeres de l'Estat del Benestar.
- 3.6 Conseqüències macroeconòmiques de la política de sanejament i reforma. L'inflexió de l'economia. Les bases de l'expansió econòmica.

SEGONA PART. CREIXEMENT, LIBERALITZACIO EXTERIOR I DESEQUILIBRIS.

Tema 4. Instruments per l'anàlisi de l'activitat econòmica.

- 4.1 Comptes i magnituds agregades bàsiques.
- 4.2 El fluxe circular de la renda i la comptabilització de les operacions econòmiques.
- 4.3 La comptabilitat a l'economia espanyola bases 1980 i 1985.
- 4.4 Els fluxes financers.
- 4.5 L'anàlisi input - output.
- 4.6 Indicadors i anàlisi de conjuntura.

Tema 5. L'expansió econòmica fins 1987. Reforma, estabilitat i liberalització.

- 5.1 La recuperació de la capacitat de financiació de l'economia i de l'inversió.
- 5.2 Creixement i distribució funcional de la renda.
- 5.3 Efectes de l'integració de l'economia espanyola a la CEE.

Tema 6. La desaceleració progressiva de l'expansió.

- 6.1 El conflicte al voltant de la funció redistributiva de l'Estat.
- 6.2 La resistència a la baixa de l'inflació. L'inflació dual.
- 6.3 La problemàtica del dèficit exterior, la manca de política industrial i la controversia liberalització - obertura exterior.
- 6.4 La necessitats de financiació de les AA PP i de l'economia en general.

Tema 7. L'economia espanyola en al perspectiva de la unió econòmica i monetària europea.

- 7.1 Conseqüències del Tractat de Maastricht.
- 7.2 La restricció canviària i la política monetària.
- 7.3 El Pla de convergència amb Europa d'abril de 1992.
- 7.4 Les turbulències financeres del SME i el comportament de la pesseta.

Tema 8. La situació actual de l'economia espanyola.

- 8.1 Diagnostic de la situació.
- 8.2 Les limitacions del model de creixement.
- 8.3 Les opcions de política econòmica.

TERCERA PART (I). EL MARC INSTITUCIONAL. SECTOR PUBLIC.

Tema 9. Enfoc teoric i delimitació del Sector Públic.

- 9.1 Instruments d'anàlisi a l'hisenda pública.
- 9.2 Delimitació i organització del SP.
- 9.3 La dimensió del SP.

Tema 10. Pressupost despeses i ingressos del SP.

- 10.1 Els PP GG EE. El cicle pressupustari.
- 10.2 Els ingressos.
  - 6.2.1 Estructura econòmica i funcional.
  - 6.2.2 Les polítiques de despesa.
- 10.3 Els ingressos.
  - 10.3.1 Estructura econòmica.
  - 10.3.2 El sistema tributari.
- 10.4 El dèficit públic i la seva financiació.

Tema 11 . Els agents del Sector Públic (I).

- 11.1 El Sector Públic Central.
  - 11.1.1 Organització
  - 11.1.2 Anàlisi econòmica.

- 11.2 El sistema de Seguretat Social.
  - 11.2.1 Institucions.
  - 11.2.2 Prestacions i financiació.
- 11.3 Les empreses públiques.

Tema 12. Els agents del sector públic (II).

- 12.1 Les CC AA i el m̀odel de finançament.
- 12.2 Problemàtica actual, i futur de l`hisenda autonòmica.
- 12.3 Les corporacions locals.
- 12.4 Consideració del SPSC a Catalunya.

Tema 13. Evolució i anàlisi de Sector Públic.

- 13.1 Trets generals del comportament de l`hisenda pública del 1975 fins l`actualitat, des de la perspectiva de les variables fonamentals.
  - 13.1.1 Característiques bàsiques.
  - 13.1.2 Desequilibris.
- 13.2 L`actuació econòmica i financera de les AA PP.
  - 13.2.1 Período 1975 - 1985, avanç de la integració a la CEE.
    - Tendències
    - Política pressupostària.
    - Política de despesa.
    - Política tributària.
  - 13.2.2 Período 1986 fins l`actualitat.
    - Contexte.
    - Política pressupostària.
    - Tributació.
    - Despesa.
    - Reconverssió i privatització.
- 13.3 El SP i l`assignació de recursos.
  - 13.3.1 Distorssions impositives i activitat econòmica.
  - 13.3.2 Despesa pública i competitivitat.

Tema 14. El SP en el procés de convergència amb la CEE.

- 14.1 Consideracions preliminars.
- 14.2 Aspectes microeconòmics
  - 14.2.1 Composició de la despesa: Infraestructures i ccordinació.
  - 14.2.2 Qualitat dels serveis públics: Gestió pública.
  - 14.2.3 Distorssions impositives i convergència real.
- 14.3 Aspectes macroeconòmics.
  - 14.3.1 Estabilitat pressupostària i convergència nominal.
  - 14.3.2 Disciplina fiscal i reforma del procés pressupostari.
  - 14.3.3 Convergència econòmica i financiació de la despesa.

TERCERA PART (II). EL MARC INSTITUCIONAL. EL SISTEMA FINANCER.

Tema 15. El finançament de l'economia.

- 15.1 Actius i passius financers
- 15.2 Els intermediaris financers.
- 15.3 Fluxes de fons
- 15.4 Integració dels corrents financers i reals de l'economia.

Tema 16. Evolució del sistema financer en la transició i la democràcia.

- 16.1 El marc econòmic des de la perspectiva financera.
- 16.2 El procés de lliberalització del sistema financer.
- 16.3 La crisi econòmica i la reglamentació bancària.
- 14.1 Estructura actual.

Tema 17. La política monetària.

- 17.1 La demanda de diner.
- 17.2 L'oferta de diner.
- 17.3 La base teòrica de la política monetària.
- 17.4 La configuració de la nova política monetària
- 17.5 L'elecció de l'objectiu monetari intermitj.
- 17.6 El mecanisme monetari i la seva relació amb l'estructura financera.
- 17.7 El paper de la política monetària.

Tema 18. Intermediaris i mercats financers

- 18.1 El Banc d'Espanya.
- 18.2 Les entitats de crèdit. El sistema bancari.
- 18.3 Les entitats de crèdit. El sistema de caixes d'estalvi.
- 18.4 altres intitucions financeres.
- 18.5 Els marges financers i els comptes de resultats de les entitats de crèdit.
- 18.6 Caraterístiques principals del sistema d'intermediaris financers respecta a altres països de la CEE.
- 18.7 La competència i l'impacte de la integració europea. Les estratègies competitives.
- 18.8 Les relacions sistema financer - industria.
- 18.9 El mercat monetari.
- 18.10 El mercat de capitals i la borssa de valors.

QUARTA PART. EL MARC EXTERIOR.

Tema 19. Les relacions exteriors de l'economia.

- 19.1 La progressiva internacionalització i interdependència de l'economia.
- 19.2 Les claus del procés d'integració a la CEE.
- 19.3 Les teories explicatives del comerç internacional.
- 19.4 Factors de competitivitat.
- 19.5 Especificació de les funcions d'exportació i importació.
- 19.6 Els fluxes de capital.

Tema 20. La balança per compte corrent.

- 20.1 La balança comercial.
  - 20.1.1 Principals característiques del patró comercial. Volúm, estructura i regionalització.
  - 20.1.2 El dèficit de la balança comercial.
  - 20.1.3 La política comercial exterior.
- 20.2 La balança de serveis. Volúm, estructura i regionalització.
- 20.3 La balança de transferències. Volúm, estructura i regionalització.
- 20.4 El saldo de la balança per compte corrent.

Tema 21. Els moviments de capital.

- 21.1 Les entrades de capital a llarg termini i el finançament de l'economia.
  - 21.1.1 Inversions.
  - 21.1.2 Crèdits.
- 21.2 El saldo de la balança bàsica.
- 21.3 Capital a curt plaç.
- 21.4 Altres partides de la balança de pagaments.
- 21.5 Consideració del deute extern.
- 21.6 El nivell de reserves exteriors.

CINQUENA PART. RECURSSOS HUMANS I ACTIVITAT ECONOMICA.

Tema 22. La població.

- 22.1 El creixement de la població.
- 22.2 Evolució demogràfica.
- 22.3 Les projeccions demogràfiques.
- 22.4 Els moviments migratoris.
- 22.5 La població activa.
  - 22.5.1 Taxes d'activitat i composició.
  - 22.5.2 Dinàmica i estructura sectorial de la població activa.

Tema 23. El marc laboral (I).

- 23.1 Evolució del mercat de treball. Població activa, ocupació i atur.
- 23.2 Determinants de l'ocupació.
- 23.3 Atur i equilibri. L'hysteresi.
- 23.4 La fixació dels salaris. Productivitat i costos laborals. Diferències salarials.
- 23.5 L'atur de llarga duració.
- 23.6 Teoria i evidència empírica comparada de l'atur.

Tema 24. El marc laboral (II).

- 24.1 El m'odel salarial dels anys seixanta.
- 24.2 Els Acords de la Moncloa com experiència de política de rendes de segona generació.
- 24.3 La política de concertació.
- 24.4 La reforma del mercat de treball.
- 24.5 Marc comunitari per l'ocupació.

SISENA PART: EL SECTOR PRIMARI, DESENVOLUPAMENT RURAL I CONSERVACIO DE LA NATURALES.

Tema 25. El procés de crisi de l'agricultura tradicional.

- 25.1 El marc de l'agricultura tradicional.
- 25.2 Agricultura i desenvolupament econ'omic.
- 25.3 La dimensió econ'omica del sector primari en perspectiva.

Tema 26. La modernització del sector agrari.

- 26.1 Característiques de les explotacions agraries.
- 26.2 La transformació estructural de l'activitat agrària.
- 26.3 L'agricultura a temps parcial.
- 26.4 Composició de la producció agrària i els desequilibris oferta - demanda: L'impacte de l'adhesió a la CEE.
- 26.5 La balança comercial agrària.

Tema 27. La política agrària.

- 27.1 La política agrària com a política sectorial i com a política de rendes.
- 27.2 La política agrària de la CEE i la seva reforma: Implicacions per l'economia espanyola.

Tema 28. Desenvolupament econ'omic i transformació del medi rural.

- 28.1 La idea del desenvolupament rural com a desenvolupament plurisectorial.

- 28.2 Activitats no agràries en el medi rural.
- 28.3 Política mediambiental i política agrària.
- 28.4 La protecció de l'agricultura de muntanya i de les zones desfavorides.
- 28.5 La protecció dels espais naturals.
- 28.6 Els nous enfocaments de la problemàtica forestal.

SETENA PART. LA INDUSTRIA I LA ENERGIA.

Tema 29. Crisi i reconversió industrial.

- 29.1 L'estructura del producte industrial abans de la crisi.
- 29.2 Crisi industrial: Factors determinants.
- 29.3 Estratègia d'ajust per un programa de recuperació econòmica.
- 29.4 Efectes de la política d'ajustament sobre el procés d'acumulació.
  - 29.4.1 Les bases de la política d'ajustament.
  - 29.4.2 Efectes sobre la generació d'estalvi.
  - 29.4.3 Efectes sobre la inversió.
  - 29.4.3 Efectes sobre la demanda.
- 29.5 La recuperació de la inversió
- 29.6 Reconversió, costos laborals i ocupació.

Tema 30. Trets bàsics del sector industrial

- 30.1 Aproximació al sector industrial.
- 30.2 Distribució sectorial.
- 30.3 Demanda intermitja.
- 30.4 Importacions de productes intermitjos.

Tema 31. Política industrial.

- 31.1 Condicions prèvies per l'implementació de polítiques industrials.
- 31.2 Polítiques tecnològiques. Problemàtica prèvia i instruments d'intervenció.
- 31.3 La política tecnològica en la pràctica.
- 31.4 Altres factors de competitivitat.
- 31.5 Consideració del districte industrial.
- 31.6 La relació banca - indústria.

Tema 32. El comerç industrial davant el mercat únic europeu.

- 32.1 Ajustos previs.
- 32.2 Característiques del patró comercial de productes manufacturats.
  - 32.1.1 Volúm, estructura i regionalització del comerç.
  - 32.1.2 Els intercanvis de caracter interindustrial.
  - 32.1.3 Els intercanvis de caracter intraindustrial.

- 32.3 Factors de debilitat de l'estructura industrial.
  - 32.3.1 Especialització productiva.
  - 32.3.2 Tamany i economies d'escala.
  - 32.3.3 Estructura financera.
  - 32.3.4 Productivitat i costos laborals.
  - 32.3.5 Generació i difusió de tecnologia.
  - 32.3.6 Barreres d'entrada.
- 32.4 L'impacte de l'integració.

Tema 33. Les inversions estrangeres al sector industrial.

- 33.1 Determinants de la inversió.
- 33.2 Procedència i destinació.
- 33.3 Incidència a la indústria.

Tema 34. El paper de l'empresa pública.

- 34.1 El paper de l'empresa pública en una economia mixta.
- 34.2 Estructura organitzativa.
- 34.3 Les necessitats d'ajust.
- 34.4 Camvis d'orientació i estratègia actual.

Tema 35. La problemàtica energètica.

- 35.1 La crisi de 1973 i la planificació energètica.
- 35.2 El balanç energètic.
- 35.3 Aproximació econòmica i industrial a les diferents fonts d'energia primària.
- 35.4 El subsector elèctric.

VUITENA PART. ELS SERVEIS.

Tema 36. Visió de conjunt.

- 36.1 Composició.
- 36.2 Principals característiques econòmiques.
- 36.3 L'expansió dels serveis en el contexte de canvi estructural de l'economia.

Tema 37. Els serveis a les economies modernes.

- 37.1 Evolució dels serveis.
- 37.2 La productivitat.
- 37.3 Política de competència.
- 37.4 Tercerització, indústria i funcions de servei.
- 37.5 El comerç internacional de serveis.

Tema 38. El comerç interior.

- 38.1 Aproximació a les estructures de distribució comercial.
- 38.2 Noves tendències en el camp de la distribució i les estructures comercials.
- 38.3 La intervenció pública en matèria de comerç interior i consum

Tema 39. La recepció turística.

- 39.1 El desenvolupament del turisme.
- 39.2 L'oferta d'allotjament i els problemes de la comercialització.
- 39.3 La política de turisme de masses.
- 39.4 L'activitat turística en el sistema econòmic.

Tema 40. El sistema de transports i comunicacions.

- 40.1 Importància del sector.
- 40.2 La regularització.
- 40.3 La política d'inversions en el transport terrestre.
- 40.4 Impacte de les innovacions tecnològiques en els mitjans de transport i comunicacions.

BIBLIOGRAFIA.

Al llarg del curs acadèmic es facilitarà bibliografia específica, per tots i cada un dels temes del programa de l'assignatura, així com lectures de caracter obligatori.

Independentment es recomana la següent bibliografia.

- Banco de Espanya, Informe anual.
- Articles i informes de les següents revistes.

Papeles de Economía Española.
Boletín Económico del Banco de España.
Investigaciones Económicas.
Información Comercial Española.
Economía Industrial.
Revista de Economía.
Revista Económica de Catalunya.
Agricultura y Sociedad.
Hacienda Pública Española.
European Economy.

- Principals fonts estadístiques de l'economia espanyola.

Contabilitat nacional i T.I.O.
Enquesta Població Activa.
Estadístiques del Banc d'Espanya.
Pressupostos de l'Administració Central.
Censos de Població.
Balança de Pagaments.
Eurostat.